

Zadeva C-267/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

28. marec 2019

Predložitveno sodišče:

Trgovački sud u Zagrebu (Hrvaška)

Datum predložitvene odločbe:

20. marec 2019

Tožeča stranka:

PARKING d.o.o.

Tožena stranka:

SAWAL d.o.o.

[...] (ni prevedeno)

Sodišče Evropske unije

[...] (ni prevedeno)

Predmet:

Predlog za začetek postopka za sprejetje predhodne odločbe in predlog za razlago obrazložitve sodb Sodišča Evropske unije, C-484/15 in C-551/15, v zadevi nacionalnega sodišča z opravilno številko Povrv-1614/18.

Uvodoma se zahteva varstvo osebnih podatkov upnika in dolžnika kot strank v postopku v glavni stvari.

Predložitveno sodišče predlaga:

Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu, Hrvaška) kot nacionalno sodišče je v skladu s členom 19(3)(b) Pogodbe o Evropski uniji in členom 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije preko sodnika tega sodišča,

Mislava Kolakušića, vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe za enotno razlago in uporabo prava Unije ter predlog za razlago sodb Sodišča v zadevah C-484/15 in C-551/15 v zadevi Povrv-1614/18 Trgovačkog suda u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) (Priloga 1).

Sodišče Evropske unije je v sodbi z dne 9. marca 2017 v zadevi C-551/15 izrazilo stališče: „Uredbo št. 1215/2012 je treba razlagati tako, da notarji na Hrvaškem, ki delujejo v okviru pristojnosti, ki so jim v postopku izvršbe na podlagi ‚verodostojne listine‘ dodeljene z nacionalnim pravom, niso zajeti s pojmom ‚sodišče‘ v smislu navedene uredbe“.

Čeprav je Sodišče Evropske unije jasno in nedvoumno podalo stališče, da notarji na Hrvaškem niso pooblaščen za izdajanje sklepov o izvršbi na podlagi verodostojne listine, se ta praksa, ki je v nasprotju z Uredbo št. 1215/2012, nadaljuje. Notarji so po odločbi Sodišča Evropske unije z dne 9. marca 2017 izdali več kot milijon sklepov o izvršbi.

Republika Hrvaška je od 1. julija 2013 polnopravna članica Evropske unije, katere institucije vsem državljanom in pravnim osebam vseh državah članic zagotavljajo enako pravno obravnavo.

Sodišča Republike Hrvaške različno razlagajo odločbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-551/15, pri čemer jih večina meni, da se ta nanaša izključno na postopke izvršbe, ki jih izvajajo notarji, v katerih je dolžnik fizična oseba – državljan druge države članice Evropske unije.

Na primer, Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) je v zadevah Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 in Povrv-3380/18 ohranilo učinke plačilnih nalogov iz sklepov o izvršbi, ki jih notarji izdajo proti tujim pravnim osebam kot dolžnikom.

V nasprotju s tem pa je Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) v zadevi Povrv-113/18 zavrnilo predlog za izvršbo, naslovljen na notarja, in razveljavilo sklep izvršbi, ki ga je notar izdal na podlagi verodostojne listine.

Stališč in odločb sodišč Republike Hrvaške, ki vzpostavljajo različno uporabo zakonov in Uredbe št. 1215/2012 za državljane in pravne osebe Republike Hrvaške na eni strani ter državljane in pravne osebe drugih držav članic Evropske unije na drugi strani, to sodišče ne sprejema.

Glede na uvodoma navedeno je Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) kot nacionalno sodišče, preko sodnika tega sodišča, pri Sodišču Evropske unije vložilo predlog za začetek postopka in sprejetje predhodne odločbe, da bi se zagotovili enotna uporaba prava EU v vseh državah članicah in načelo enakega obravnavanja ter enakosti državljanov in pravnih oseb pri uporabi prava EU v zadevi Povrv-1614/18, ki spada pod pristojnost tega sodišča.

Glede na neenotno uporabo odločb Sodišča Evropske unije je vložitev tega predloga nujna, da se ugotovi, ali so fizične in pravne osebe Republike Hrvaške kot državljani Evropske unije enako obravnavane kot fizične in pravne osebe drugih držav članic Evropske unije ter ali so tuje pravne osebe pri uporabi prava Evropske unije na ozemlju Republike Hrvaške enako obravnavane kot tuje fizične osebe.

Sodišču se predlaga, naj ta predlog združi s predlogom Općinskog suda u Novom Zagrebu (občinsko sodišče v Novem Zagrebu) v zadevi C-657/18, in predlogom tega sodišča, vloženim pri Sodišču 11. marca 2019, ter da te zadeve obravnava skupaj.

V skladu s členom 94 Statuta Sodišča in Priporočili nacionalnim sodiščem v zvezi z začetkom postopka predhodnega odločanja je nacionalno sodišče, Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu), svoj predlog obrazložilo tako:

Povzetek predmeta spora in upoštevnih dejstev, ki jih je nacionalno sodišče ugotovilo v zadevi z opravnico številko Povrv-1614/18.

Stranki iz postopka v glavni stvari sta družba PARKING d.o.o., Hrvaška, upnik, [...] (ni prevedeno), in družba SAWAL d.o.o., Slovenija [...] (ni prevedeno), dolžnik. 25. aprila 2016 je bil uveden izvršilni postopek na podlagi predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine, 23. maja 2016 pa je notar [...] (ni prevedeno), Hrvaška, [...] (ni prevedeno) izdal sklep o izvršbi na podlagi javne listine, s katerim dolžniku nalaga, naj v roku 8 dni poplača terjatev iz predloga za izvršbo v višini 100,00 HRK, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi in stroški tega postopka v višini 1741,25 HRK. Terjatev v višini 100,00 HRK temelji na izpisku iz overjenih računovodskih izkazov [...] (ni prevedeno), verodostojni listini, nanaša pa se na zahtevek za plačilo pristojbine v skladu z Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji (zakon o hrvaški radioteleviziji). Predlog je bil dolžniku predložen hkrati s sklepom o izvršbi, to je 9. februarja 2017. Dolžnik je zoper sklep o izvršbi pravočasno vložil ugovor, s katerim izpodbija podlago in znesek zahtevka ter navaja zlasti, da hrvaški notar ni in ne more biti pristojni sodni organ.

Notarjev na Hrvaškem, kadar odločajo v okviru postopkov izvršbe na podlagi „verodostojne listine“, v skladu s sodbama Sodišča Evropske unije v zadevah C-484/15 in C-551/15 ni mogoče šteti za sodišče v smislu Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo ali za uporabo Uredbe o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Poleg tega je v teh sodbah navedeno, da spoštovanje načela vzajemnega zaupanja med državami članicami na področju sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah zahteva, da morajo biti sodne odločbe nacionalnih organov države članice, izvršitev katerih se zahteva v drugi državi članici, izdane v sodnem postopku, ki zagotavlja neodvisnost in nepristranskost ter spoštovanje načela kontradiktornosti. Zato postopek, ki je podlaga za izdajo sklepa o izvršbi, ni kontradiktorni postopek in

tega sklepa ne izda sodišče, temveč notar, ki ga, kot je bilo že navedeno, ni mogoče šteti za sodišče. Glede na to je mogoče ugotoviti, da je navedeni sklep izdal absolutno nepristojni organ in da se morajo zato uporabiti pravila o absolutni nepristojnosti. Zato sodišče aktov, ki jih izda absolutno nepristojni organ, ne more šteti za veljavne, zaradi česar ni mogoče nadaljevati postopka z ugovorom, podanim zoper sklep o izvršbi. Zato to, kar je neveljavno *ab initio*, ne more med postopkom postati veljavno, saj bi bilo to v nasprotju z načelom enake obravnave strank v postopku.

II. Vsebina nacionalnih določb, ki jih je mogoče uporabiti v zadevi, in upoštevna nacionalna sodna praksa

Sporna je določba člena 1 Ovršnog zakona (zakon o izvršbi, objavljen v Narodne novine št. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 in 73/17), nacionalnega zakona, ki notarje pooblašča za prisilno izterjavo terjatev na podlagi „verodostojne listine“, z izdajo sklepa o izvršbi kot izvršilnega naslova, brez izrecnega soglasja dolžnika. Sporno vprašanje pristojnosti notarjev v obravnavani zadevi je torej civilnopravne narave, zato sodišče ni opravilo vsebinske presoje.

Prvostopenjsko sodišče je podalo pravno stališče, da sta obrazložitev in razlaga sodb Sodišča v zadevah C-484/15 in C-551/15 pomembni za nacionalno pravo in je navedeno sodno prakso ter razlago Sodišča Evropske unije uporabilo v konkretnem primeru, v postopku sodišča v zadevi Povrv-1614/18.

Sodna praksa:

Općinski sud u Novom Zagrebu (občinsko sodišče v Novem Zagrebu) je v zadevi Povrv-57/18 (priloga 2) zavrnilo predlog za izvršbo in sklep o izvršbi, ki ga je izdal notar, ob sklicevanju na sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-551/15 razveljavilo z obrazložitvijo: „[...] postopek, ki je podlaga za izdajo sklepa o izvršbi, ni kontradiktorni postopek in tega sklepa ne izda sodišče, temveč notar, ki ga, kot je bilo že navedeno, ni mogoče šteti za sodišče. Glede na to je mogoče ugotoviti, da je navedeni sklep izdal absolutno nepristojni organ in da se morajo zato uporabiti pravila o absolutni nepristojnosti. Zato sodišče aktov, ki jih izda absolutno nepristojni organ, ne more šteti za veljavne, zaradi česar ni mogoče nadaljevati postopka z ugovorom, podanega zoper sklep o izvršbi. Zato to, kar je neveljavno *ab initio*, ne more med postopkom postati veljavno, saj bi bilo to v nasprotju z načelom enake obravnave strank v postopku.“

Po drugi strani pa je Županijski sud u Puli (okrožno sodišče v Puli, Hrvaška) z odločbo št. Gž Ovr-645/2018 (priloga 3) odločbo Povrv-57/18 razveljavilo z obrazložitvijo: „[...] navedeno stališče prvostopenjskega sodišča o nepristojnosti notarjev v postopkih izdajanja sklepov o izvršbi na podlagi verodostojne listine je napačno, ker je njihova pristojnost določena v določbah šestindvajsetega naslova Ovršnog zakona (zakon o izvršbi) („Narodne novine“ št. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 in 73/17, v nadaljevanju: OZ), in je torej notar ravnal pravilno, ko je v skladu z določbami člena 282 OZ – in po tem, ko je izdal sklep o izvršbi na

podlagi verodostojne listine – na ugovor dolžnika zoper ta sklep spis zadeve zaradi sprejetja odločbe na podlagi ugovora predložil prvostopenjskemu sodišču kot pristojnemu sodišču. V tej fazi postopka – glede na to, da gre za zadevo, v kateri ima dolžnik prijavljen sedež v Republiki Hrvaški, na ozemlju pristojnosti prvostopenjskega sodišča – bi moralo to na podlagi ugovora dolžnika v skladu s členom 282(3) OZ izdati ustrezno odločbo v smislu členov 57 in 58 OZ, ampak je s tem, da je z napačno uporabo določbe člena 16 ZPP (zakon o pravdnem postopku) zavrnilo predlog za izvršbo in zaradi absolutne nepristojnosti notarja v celoti razveljavilo sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, storilo bistveno kršitev določb postopka iz člena 354(1) v povezavi s členom 16 ZPP in členom 21(1) OZ, na katero se je tožeča stranka sklicevala v tožbi [...]“

Zato Županijski sud u Puli (okrožno sodišče v Puli) meni, da je mogoče ohraniti učinke dela notarskega sklepa, s katerim se dolžniku nalaga plačilo.

Poleg tega je Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) v zadevah Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 in Povrv-3380/18 ohranilo učinke plačilnih nalogov v okviru sklepov o izvršbi, ki so jih notarji izdali zoper tuje pravne osebe kot dolžnike.

Po drugi strani je Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu) v zadevi Povrv-113/18 (priloga 5) zavrnilo predlog za izvršbo, naslovljen na notarja in sklep o izvršbi, ki ga je izdal notar na podlagi verodostojne listine, ob sklicevanju na sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-551/15 razveljavilo z obrazložitvijo: „[...] postopek, ki je podlaga za izdajo sklepa o izvršbi, ni kontradiktorni postopek in tega sklepa ne izda sodišče, temveč notar, ki ga, kot je bilo že navedeno, ni mogoče šteti za sodišče. Glede na to je mogoče ugotoviti, da je navedeni sklep izdal absolutno nepristojni organ in da se morajo zato uporabiti pravila o absolutni nepristojnosti. Zato sodišče aktov, ki jih izda absolutno nepristojni organ, ne more šteti za veljavne, zaradi česar ni mogoče nadaljevati postopka z ugovorom, podanega zoper sklep o izvršbi. Zato to, kar je neveljavno *ab initio*, ne more med postopkom postati veljavno, saj bi bilo to v nasprotju z načelom enake obravnave strank v postopku“.

V navedenih odločbah nacionalnih sodišč so izražena različna pravna stališča glede pristojnosti notarjev za izdajanje izvršilnih naslovov.

III. Razlogi, iz katerih se predložitveno sodišče sprašuje o razlagi ali veljavnosti nekaterih določb prava Unije, in pojasnitev zveze, ki po mnenju predložitvenega sodišča obstaja med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki jo je treba uporabiti v postopku v glavni stvari

Namen predloga za sprejetje predhodne odločbe je zagotoviti enotno uporabo prava EU v vseh državah članicah in zagotoviti spoštovanje načela enakega obravnavanja in enakosti državljanov pri uporabi prava EU ter poenotiti sodno prakso nacionalnega sodišča pri uporabi pravnega reda Unije.

Določba člena 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin določa, da ima vsakdo pravico, da zoper njega pravično in javno ter v razumen roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče. S členom 14 Konvencije je zagotovljena prepoved diskriminacije in določa, da je treba pravice in svoboščine, priznane v navedeni konvenciji, brez razlikovanja zagotavljati zlasti na podlagi katerega koli spola, rase, barve kože, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, nacionalnega ali socialnega porekla, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva ali drugih okoliščin. Člen 18 PEU in PDEU določa, da je, kjer se uporabljata Pogodbi in brez poseganja v njune posebne določbe, prepovedana vsakršna diskriminacija glede na državljanstvo. To sodišče meni, da so v obravnavani zadevi diskriminirani državljani in pravne osebe Republike Hrvaške v primerjavi z državljani in pravnimi osebami članic Evropske unije, kar je razvidno iz navedenih sodb Sodišča Evropske unije C-484/15 in C-551/15. V skladu z zgoraj navedenima sodbama se izvršilni naslovi v drugih članicah Evropske unije ne bodo priznali v smislu Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo in Uredbe o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Zato nacionalna zakonodaja notarje pooblašča za izdajo izvršilnih naslovov, ki se v drugih državah članicah Evropske unije ne priznajo kot izvršilni naslovi oziroma sodne odločbe. Iz obrazložitve navedenih sodb je jasno razvidno, da postopek pri notarju ne zagotavlja neodvisnosti in nepristranskosti ter da ni kontradiktoren. Vse navedeno vodi do neenakega obravnavanja fizičnih in pravnih oseb Republike Hrvaške v primerjavi s fizičnimi in pravnimi osebami drugih držav članic Evropske unije ter neenakega obravnavanja tujih fizičnih in pravnih oseb v obsegu, v katerem to pomeni diskriminacijo. Neobstoj kontradiktornosti postopka vodi do neenakega obravnavanja strank v postopku, s tem pa so kršena temeljna načela poštenega in pravičnega sojenja, zagotovljena s Konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Pravo družb zahteva uskladitev evropskih predpisov prava družb v Uniji, da bi se okrepila pravna varnost za spodbujanje gospodarske dejavnosti in naložb v skladu s Pogodbo o pristopu k EU in Pogodbo o delovanju Evropske unije. Razlaga, ki je v nasprotju z načelom enakosti družb, postavlja nacionalne družbe v neenak položaj v primerjavi z družbami drugih držav članic EU, kar je v nasprotju s temeljnimi načeli EU.

Vprašnji za predhodno odločanje:

1. Ali je določba nacionalne zakonodaje, in sicer določba člena 1 Ovršnog zakona (zakon o izvršbi, objavljen v NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 in 73/17), s katero se notarje pooblašča, da prisilno izvršitev terjatve na podlagi verodostojne listine opravijo tako, da brez izrecne privolitve dolžnika, pravne osebe s sedežem v Republiki Hrvaški, izdajo sklep o izvršbi kot izvršilni naslov, ob upoštevanju navedenih sodb v zadevah C-484/15 in C-551/15, v skladu s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in členom 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije?

2. Ali je mogoče razlago iz sodb Sodišča Evropske unije, C-484/15 in C-551/15, uporabiti v konkretno navedeni zadevi tega sodišča z opravilno številko Povrv-1614/2018, oziroma ali je treba Uredbo št. 1215/2012 razlagati tako, da notarji na Hrvaškem, kadar ravnajo v skladu s pooblastili, ki jim jih podeljuje nacionalna zakonodaja v postopkih izvršbe na podlagi „verodostojne listine“, v katerih so dolžniki pravne osebe s sedežem v drugih državah članicah Evropske unije, ne spadajo pod pojem „sodišča“ v smislu navedene uredbe?

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) (naslov in elektronska pošta)

Priloge:

1. dokumentacija iz postopka v glavni stvari, Trgovački sud u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu), Povrv-1614/18 v prilogi označena s številkami od 1 do 20,
2. sodna praksa Općinskog suda u Novom Zagrebu (občinsko sodišče v Novem Zagrebu), zadeva Povrv-57/18, v prilogi označena s številkami 21 in 22,
3. sodna praksa Županijskog suda u Šibeniku (okrožno sodišče v Šibeniku), Gž Ovr-645/18, v prilogi označena s številkami 23 in 24,
4. sodna praksa Trgovačkog suda u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu), zadeve Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 in Povrv-3380/18, v prilogi označena s številkami od 24 do 29,
5. sodna praksa Trgovačkog suda u Zagrebu (sodišče za gospodarske spore v Zagrebu), zadeva Povrv-113/18, v prilogi označena s številkami 30 in 31.